

СЭКП ТК-нын
Пленумунга
уткуштур

Лекция пропагандазын
бедик деңнелче

Партиянын ХХП съездинин төөгүдү шийтирлеринде база СЭКП-нин Програмында ажыттыган коммунизм тургуушунун уулу соруугаларын ботандыраар херек совет улустун күжүн мобилизастаарына болгаш совет кижилерини коммунизм баарына кижилеринге өрөм билгилерин нестердин, пропагандалары партиянын идеология ажалынын чууга кезе болуп турар. Сөөлү чылдарда, политика бөлгөш өрөм билгилерин нестердин талазы-биле Нийтиледин ажалы сабырып, лекция номчулаанын деңнели бедем. Бистин журтувуста 1 миллион 200 муң ажал улетпур бугурулгенин, кезе ажал-агынын муракчылары, совет интеллектуалынын төлөөлери нийтиледин кезигинери болуп, 1962 чылда 12 миллион лекцияларын номчаннар.

тырар талазы-биле улуг ажалды кылдып туралар. Бо колхозта нийтилед кезигунеринин ажалы партия организациязынын удуругазы-биле чагыс ай план баарына, ажал-агынын мурунда туруп турар соруугалар-биле дөрт харызаалык болуп турар. Жданов аттыг колхозта нийтилед бөлүнүн аки ажалын демдеген көргөн, РСФСР-нин политика бөлгөш өрөм-билгилер нестердин талазы-биле Нийтиледин баштаар чери оң удурукчуу эш Вавуу-Сюрюну Хүндүлүг бижик-биле шапынаан.

Каа-Хем районун Сизим суурда лекторлар бөлүү база-ла багай эвес ажалдап турар. Сизимде болгаш Эрзейде туулгелгил кижилерин ортузунга атеистик ажалды хүн бүрү доктаамал чорутуп келгеннин түнелинде, ол суурларда шажымын чыгарып идепейки хевирин кошкан болгаш сөөлү үедө шажымын хүннөр демделгелер чоруктар мында ам болгастаан. Мындагы ажалдык эки ажалдык бөлүктөр еске-даа районнарда бар.

Колхозтарда, совхозтарда, бугуруле череринде, албан организациязында лекторлар бөлүктөрүнө, лекторларга дууалаары-биле нийтиледин республика сабыры, оон президиуму база оон секциялары чамдык ажалларын чорутуп келген. СЭКП Тыва обкомунун идеология консултантынын Кызылга болгаш районнар төлөөлөрүн эрттиргиле, өрөм чылын 56 лекцияларын орут, тыва дылдарга ажалдап кылган, районнарда чоруткан. Район сабырларынын харысалгалы секретарларынын семинарын бо чылын база эрттирген. Бо бугу хемгелер лекция пропаганданы күштөлдеринге, оон даштын чедип алырынга дууалап турар.

Нийтиледин республика сабырынын ажалында чамдык чедип-кинер бар-да болза, улуг чептес-тер ам-да чагылттымаан болуп турар. Чамдык район сабырларында номчутуруп турар лекцияларын саны чуге өспөй турар эвес, харын кудулап, номчуп турар лекцияларын шымырын, идеялик деңнелин хыянаар ажал кошкач чоруп турар. СЭКП төөгүнде, марксист-ленин-ничи философияга болгаш еске-даа чугула темаарга лекциялар 1961 чылда болгаш 1962 чылда Тес-Хем, Өвүр, Барымы-Хемчик, Бий-Хем, Улуг-Хем районнарга кончуп эвезиш номчуттуган. Оон мыай биология, геология, география, физика, математика, химия темаарына, эртем-техника талазы-биле лекциялар бисте мырыпай эвезиш номчутуруп турар болгаш.

Бо чептесер чүдөн болуп, тыш-төү турулар дөргө, район сабырларынын даргаары болгаш харым-салгалы секретарлары, Республика сабырынын баштаар чери организациязы ажалды суула чорууп, лекция пропаганданын байдалын чотурү үелинде, ханы анализтеп көр-

бейн база лектор кадрларын белет-кээрине китепкейини суула салып, чагыс ай планнаашкыны чорут-пайн турарында.

Бистин чептес ажалывыстын база бирөөнү-ниитилед кезигунери-нин саны кончуп өспүм өзүп турарында. Бистин республикада дөддү болгаш ортумак эртемниг тускай эртемнигер хөй, ол киреле-ле оларын лекция пропаганданын чеге ха-ра тутпай турар бис. Чижээлгелге, бистин республикамыста кезе ажал-агынын 700 ажал тускай эр-темнигерден нийтилед кезигун-ерин чуге 236 кижини, 2600 ажал башкылардан — 426 кижини, 1200 ажал медицина ажалдачыларындан — 124 кижини лекторлар болуп турар. Сорулга чүд дөргө, чуге тускай эртемнигерин эвес, харын улуптур бугурулгенин, транспорттун, кезе ажал-агынын муракчыларын ний-тиледин хүрөөлөнгө хаара туруп, оларын дууазы-биле муракчы дуржууганы, ажал-агынын чедип-кинерин бугу чонга танышты-рып тургаш, коммунизм тургуушун-кунунга улам-на чаа-чаа бектиери чедип алырынга кижилерге дууалаар-пай болур.

Партиянын идеология талазы-биле ажалынын бир кол сорулгазы болза совет кижини бугурун коммунизмге багыт кижилерин болгаш. Ычангаш лекция пропаганданын чорудаар чуге колхозтар, совхозтар төлөөлери, албан организациязы, улуптур бугуруле черлери-биле кызыгаралтыш-май, харын-даа хамааттарынын чурттап турар башкыларында чедип ажалдары негетинин турар. Моон-биле кады бистин ыракта олар-бел-чирде малчынын өспүм, калачы-ларынысты, фермаларын, бригада-ларын база утуп болбас.

СЭКП ТК-нын РСФСР талазы-биле Бюроунун доктаалы-биле бо чылын бистин Россия Федерациязында политика бөлгөш өрөм-билгилер нестердин талазы-биле Нийти-ледин өгө организациязындан эгелеш үстүк удурут органныр-га чедир өчтөп сонгудалып хуралдар эрткилар. Ол хуралдарын лекция пропаганданын улам күштөлдерин болгаш чаа-чаа күштери хаара ту-дар, бистин ажалымыста чептес-тер чылдайлар деп лозун-биле орга-низациязы эрттирери район сабыр-ларынын удурукчуларынын хүлөөл-өзү болуп турар.

СЭКП ТК-нын ам ууааз болуп Пленуму идеология талазы-биле ай-тырыны чугаалааш көр. Плену-мун шийтири лекция пропаганданын улам калбартырынга, нийтилед кезигунеринин идепейки кедүре-ликтер канчар-даа ажал улуг иди-ни бөөри чугаажак.

В. ОЧУР,

Политиктиг болгаш өрөм билгилер нестердин талазы-биле нийтиледин Тыва АССР-де сабырынын баштаар черинин даргасы, төөгү эртемнигерини кандидаты.

Июнь—эргилделиг ай болур ужурлуг

ПАСПОРТ КАЙЫЛ?

Кызылдан Хову-Аксичке баар са-молетка бо уаада пассажирлер эвезиш болган. Красноярсктен кел-ген үш инженер болгаш мен, бо-ла бис. Инженерлер Тывага бир-ле ду-гаар кезе турар хирелиг, ажалк со-нуурга ч улус болду. Самолеттун бичин, төгерик сонгаларына хавак-тарывас үстүрүп алган, куду ээр-бушаан, чугаалаашкы-ла чордувас.

«Бо черин Бүрөн ховузу деп адаар, тараа-даа, ногаа-даа тарынар, а шөөр мал оларлардынга мыршай келдергей таарымчалык чер чүвө-де, кожаларынга тайылбырлап чор-дун, ол аразында самолёт чагыны-нын алдаана Элегес хемнин ээр-ны-йыр үнү, эмгөжөк хөй ортудукчу-лугтары көстүп келди. Инженерлер дөргө кыры-биле ужуруп өркен чөлийнтерин географтик байдалын, административтик хуузаала айы-биле кааа хамаарып турарын, ол черлерин адыш, бир эвес ол атты орус дымче оондулар болза чүү бо-лур шүптүзүн билип алыксаар улус болду. Шап мычаар чугаала-аш чорувуста үжөн минута өрте берген, самолёт Хову-Аксич суурун-кында киришкисин тур-ла. Удга-панда ол хонупкан, бис үчүп келди-вис. Инженерлер ол-бо чүктөргө долгандыр көргүлөш, магаалап чугаалааштылар:»

— Чурумаалы-ла оран-дыр, тай-галарын, хадзынын калбак ээинер-дин, дөө ол ак менгилерин көрүң-дер, чарам-ла бойдуз-тур.

Оон бичин болгандан бир инженер менден айтырды:

— А тулук кайыл?

— Дөө ол ийин, электростан-ция, оон чанында фабрика тудуу-деш, оон көрүң айтытмын.

— Ону көрүң-ле тур бис харын, бо улуг тулуктун паспорт кайыл деп айтырып турарымыс бо. Красно-воарск крайын каа тулук бугурун-ге чеге бөргө аэродромда, олче баар оруктарда он, чээрби километр чеп-пей чорда-ла мөлөжөк улуг үжүк-тер-биле тулуктун ады, ажалгалга киирер хуураазын бижээш, бедик кескү черлерде аскылап каан турар, харын мыршай дүне беши чырып турар боор чүвө. Мында мыдыг чүвө чок тур, бис кым деп аттыг черде чедип келгенвишти, мында чуун тур-гуну туурамын билбей тур бис—леп, демгилерим арай хомулаан шийчи-лик чугаалааштылар.

Инженерлерин шын. Хову-Аксич дөргө бугу-эргилед ужуру-дузалыг комбинаттыг тургустуну турар че-ри-дир, ол болза Тывага ол улуг туулугларын бирээни-дир. Оола-ла маала, аэродромга: мында «Тыва кобальт» комбинат тургустуну турар»—деп, бир метр ажал улуг үжүктөр-биле бижик кага канчак баарып? Чоокта чаа Хову-Аксичка Красноярск совнархозтун харгазы чораша, «бо дөргө партияк пас-порт чок тулук шийжажы» деп чуга-алааш-дыр, ычнаарга «Тыва ко-бальт тулук» эргелигин удурукчу-ларга-даа, инда партком-даа оон чогуур түнелди удурубозон кижи кайгаар.

ЭНИ БОЛГаш БАГАЙ—
КОЖАЛАШКАН
«Тыва кобальт» тулук эргелигинин

Хүлөөлгө күүсеттинер

Улуг-Хем районда «Күш-ажыл-дын хостуу» колхозта 80 кижини со-ставтыг тулук бригадазы 5000 кубо-метр нияш белеткээр социалистик хүлөөлгөзүн апрель 20-де күтсеген, колхозта партия организациязынын сүмези-биле тулукчуларын коммунистерге удерткан эвенонларга чаргаш, оларын үш улуг тулукчу-ларын тулууда тургускаан.

Столовая тулууда коммунист Х. Хунажыкка удуруткан 6 кижини со-ставтыг эвено 22 ажал хүнүндө ол тулуктун ханазын тулук дооскаш, амгы үедө кырмазын болгаш шала-зын кылып турар. Ол тулууну ав-густ 1-де бүрүн дооскан турарын эвено хүлөөнгөн. Ол мышкаш 100 баш төрүүр хаванга каяаа туура-биле коммунист Николой Базырга удуруткан 15 кижини составтыг эвено каяаанын мыжын чаап белеткеп, чагыларын тургузуп алган, ам хана-ларын тулук өгөлөөн. Тулукчулар

бугурулге комбинатынын чаанылга цегинде коммунист Роман Иванович Корovin удуруткан бригада ажалдап турар. Цехтин техниктиг чептес-ле-нишкени дыка шымык. Инда ыашты чоңдулар, доораар, үттөөр, хоюлгар, ховуулаар яны-буру на-рын станоктарын тургускаан. А бри-гада кезигунеринин кижини бүртүз ол станоктарын тургузун, оларга ажалдарыннын мергезилин беш са-лаазы ышкаш билерлер. Ычангаш чаанылга цегин, айларын болгаш кварталдарыннын планын оонаалгала-рын доктаамал ажыр күтседиш, чүг-ле эки болгаш кончуп эки шынарлыг чаанылга кымылгарын берип турар, а продукциянын бот-үневи ол цехте өч-не чиги, бригада кезигунеринин күш-ажылынын бугурулгүлүгү эң бедик болуп турар.

Жымылгы азын болаарга чаанылга цегинге ыаш кескиндилери, чоңу, хирөөнэй чеге эмгөжөк болуп дег, а чоңум чеге чеге бөргө ары-сили кыла-на чүвө. Бригада кезигунери комму-нистер Кудер, Соколов, комсомо-лца Григорий Оюн база Бузактин олар комбинат тулууну улуг коллекти-веди муракчыларынын оудурунда туралар. Роман Иванович Корovin удуруткан бригада коммунистик күш-ажылдын деп атты чедип алганлай кезү үш чы ажал турар, бригада бөжүрүн ол бедик ата төлөпөгү болуп, коммунизм үезинге туртта-рынга боттарын амылааштан өгелеш шүдүрү белеткен туралар.

Чаанылга цегинин кожалында ыаш дилдер болгаш бетон ховлар чектер бар. Оларда байдал мыршай өскө. Каттыштыр санаарга, чүе ажал ажалчылардык ийи цехте комму-нистик күш-ажылдын шалымчылар азы бригадазы деп ат дөш шим-чөшкөниде кирип турар чаныс-лаа киче чок, социалистик чарышты күчү өзү барымдалаан организаци-зын, оон түнелинде-ла үдүрбөй турар, лозуннар, плакаттар болгаш «эске-даа көкү агитация мыршай чок, хана солуну Май 1-нин байыр-ламын укуктуру беши үдүрбөш. Кысказы-биле чугаалаарга, поли-тмассалык ажалдар ол цехтерде сан-дырлай байдала кирген, а оон ула-мында бугурулгелер көргүзүлгө ба-за куду болуп турар. Кайы-даа бугу-рулгелерин экономикалык кол көргү-зүп продукциянын бот-үневи болгай. Ычнаарга бетон цегинде продукциянын бот-үневи чигөөр туржук, ай санында улам өзүп турар. Бетонун шийари куду, оон бугурулгенин технологазы сагыттыгынын турар. Бетонун маркаларын хөй яны болгай. Оларын кыларда цементин, сайын болгаш элевонин техниктиг норма-сызгаар өйлөп холуур анаар, а бетон цегинде холуушкуну хемгеч чокка, кара-биле чигеткен кылып турар. Продукциянын күш шынар-ды болуп турарын бир кол до-к-уз ол-тур. Ол-ла цехте бетон блоктар база бугурун турар, а оларын даштында көргө-ле куду шынар-дын иден, оода-ла геометриялык формазы беши шын эвес, адылгары бустугулай берилген, мөкүчөк бол-гуулар. Цемент дөргө кончуп ховар тулук материалы болгай, ычнаарга бетон цегинде оуу кампап кагада-ларынче кым-даа сагыш салбайн

турар-хирелиг. Саазын халгары чарыгылай берилген цемент төгүл-гөш доуурак, сай-биле холушкан, өлге шыгаш түтү берген чылар, а ол цементин Кыдаттан экелген дөргөн ажалчынар-даа, цехтин удурукчулары-даа тергени аки би-дилер.

Маш дилдер цехте байдал база чөгөгич. Анаа чеге бөргө, хамык-тыч мурунда бугурулгенин чаныс кылтууразы кижини кайгадыштар. Чыл-чылы-биле мөөнөшлөп чыгылган хирөөнэй, ыаш кескиндилери пилорамаларын бедик бугурулгүлүгү ажалдарын шүт-ла моондакташ турар. Амгы үедө, ылангыч өүт-си-лик үнгөлөк турда, Хову-Аксич до-к-таалар турар тайгага өрттер улаа-зын өскүш үнүп турар, а бир эвес ыаш дилдер цехте бичин-ле өрт үер болза ону өжүрери берге. Ычангаш чоокта чаа өрткө улур инспекция ыаш дилдер цехтин ажалын ийи хүн иштинде соксадыр ужурга таварышкан. Ол шийтири шын деп санапас аргажок.

Муракчы дуржулга дөргө кончуп чугула ужуру-дузалыг херек, ону чер болганга нестердин чеге боту чоңу партия болгаш чак кыйгырыш турар. Кожалашкач үш цехтин бирээ-ни — чаанылга цеге эске ийизи-лик оонагалыштып турар, кижини бот-кылар оон дуржулгазын док-доруан нестердин чеге сагыш салга дег.

ОРГАНИЗАС ЧОК ЧОРУК

Бирги участка комбинат тулууну эң кол объектин. Инда руда аргы-лар фабриканы тургузуп турар. Участоктуг коллективин мурунда салдынан соруугаларын күтседиш шынарлар аргалыг, механизмиер бол-туп тулук техниказы-биле четчир хемчөөлөндү хандырттыган. Ол кире-зинде участкастын план күтседиши чедип адынмайын турар. Дуржулга-лык ховуну тулукчулар Валерий Кунга, Черынашев, Яковлев оларга удуруткан бригадаларын кезигун-ерин коммунистик күш-ажылын бригадазы деп ат дөш шимчөөлөн-дө кирипшишкан, планын оонагал-ларын ажыр күтседиш туралар. Ычнаарга бирги участка эске ады бригадалар бо чылын эгелеинде бөзү план күтседиш келген, ол-ла бригадаларга ажаллай турар 111 кижинин 56-зы хүн бүрүнү ажал нормазын күтседиш туралар. Оон чылдагааны чүдө? Хамык ужуру күш-ажылдын организациязынын тулу дениелинде. Оун чаныс-лаа тө-дөргүй чижек-биле көргүзүп болур. Бир-ле каттап фабрика тулууда Ларьковтун бригадалыгына чеге бер-дим. Ычнан эртенгинин ол шак же-бир болор. Тулукчулар ам-даа ажалкы кирбөш, анаа олургулаар мында болду. «Чүү болган, ажал каян өгөлөөр чор?»—деп айты-рармыга:»

— Бетон манап олур бис, мыр-пай бир шак ажал үени хаас эр-тиривис. Барык хүнүн чыгыш мын-дык болур-дур, ычнаарга ажал кан-чап блер боор—деп, тулукчулар хомулап чугаалааштылар.

Ол аразында прораб Федоров чедип келгеш, «бетон цегинде чугаа-лаштым, автомашинамын дем-не чо-руткан-дыр, ууааз чедип келир боор» диди. Оон сөөлүнде база бир шак эркенде автомашина куруг чедип келген, чолаачы тургаш:

— Мени ийги участкаге чорут-кан болгай, анаа баарыма бетон хү-лөөп албас боорга, пат чадашкач, чеге төпкөш келдим—деп мындаг.

Ажалды таарыштыр шын органи-заставаын турарын эң ховар үе-тер-чижеп ол таварылга көргүзүп турар.

Бирги участкастын ажал чорудула-зынын экономикалык көргүзүлгелери бедик чүтүртүп таныштып көргө беши мыршай элевонтиг чугагалар та-варышты. Дөрт айларда тулук-мон-таж ажалдарыннын планын күтседиш 60,4 хуу, ажалдап турар кижини бүртүзү оонаштыр норма күтседиш 68,4 хуу, ажал төлөвиринин өүздөш күш-ажылдын бугурулгүлүгү тулуктуг өүздөш 23 хуу мурап турар, дөрт айлар дургузунда 87 муң рубль ажыр чарыгаттыган. Илангыч 87 муң рубль түнүг карылга чуге 4 ай дургузунда кайын тыш-ты келгени? Участокта ажалга үрей кылышыкынар дыка хөй.

Х. ДОРЖУ,
колхозта партком секретары.

О р у к
демдеглели

оларын каттап өдеринге хөй ашха-хөрөнгилер чарыгаттынып турар. Оон ынай, тулук материалдарын кедергей будак-садап ажылап турар. Тракторлар, автомашиналар оруунга дүжүрүп каарга сөөлүндө кээп буступ үрелген бетон блоктар тулуктуг девискаринде эмгөжөк, а оларын бугурун үндүр-өринге хөй ашха-тун болгай. Казан бетонун ал-резинден өскөөр чорудуларга, чолаачылар хүлөөлүгү чаазын, чеге төпкөш таварылга-лар эмгөжөк, ычнаарга беши, кубо-метр бетонун өрткө беши рубль чедип турар. Хамык арык чарыг-далдарын тыштын кээп турар дө-к-уз ол-дур.

Комбинат тулууну коллективин-ге чоокта чаа болуп өрткөн партия-нын ажал хуралында бирги участо-ктуг ажал-чорудулазын шымыгы болгаш шынын шүтүмчүлөш. Оон участкастын удурукчулары, инже-нер-техниктиг ажалдачылары болгаш коллектив кезигунери боттуг түнелди үндүргөш, ажалды үндөш-ти-биле чарып, бугурулгелери болгаш экономикалык көргүзүлгелери эки-жидер боор деп ияегел бар.

«НӨВРГЕ ХӨЙ, НӨДҮРГЕ ЧИК»

Идеология ажалды бугурулгел-ди холбаштырганы амгы үенин чугу-ла негелдеп болгаш. Бугурулгеле, тулукта, цехте болгаш мастерскага ажал нормазын күтседиш турар чаныс-лаа кижини чок турар кылдыр идеология ажалды чорудар херек.

Манаа кол болду кескү агитация — планын оонагаларын күтседиш цехте коллективтиг күжүн эвелеп-деп ажалдап турар кижини бугурун чаа-чаа чедипшиккелер кыйгырыш, сорук кирип турар лозуннар, пла-каттар бинаар ужурут. «Тыва ко-бальт» комбинат тулууну участка-гарында чеге бөргө, кескү агитациянын организастап дөргөн аки ыш-каш сагындары, лозуннар, плакат-тар, социалистик хүлөөлгөлери би-жээш аскан сабырлар дыка хөй.

А бир эвес оларын чоңум ута-шынарларын анализтеп көр болза хамык-ла лозуннар, плакаттар шүт-пү нияти уталып, оларын Хову-Аксичтин тулуунга-даа, каяндыр-бир кооркк төвүнгө-даа азыл каар болза тааржып турар, чыл-чылы-биле эр-тижиревес. Индыг лозуннар база херек болбайн аан, мычалажок улуг тулуктун байдалдарына хамаарыш-тыр тодарай уталып лозуннарнын санын көүздөш болза дөшштин-да, боттуг үре-түнелдеп-даа болур ужурут. Тут-түс бригадаларын алган социалистик хүлөөлгөлери бе-лаа бижээш аскылап каан. Ол кон-чуп аки херек. Ычнаажак хүлөөл-гелер бот-үневи чигеири, күш-ажылдын бугурулгүлүгү бекдери дөш ышкаш кол көргүзүлгелер атты-нып калган, харын «прогулаар, күш-ажылдын сагылга-чуруму үрөөр чоруктары узуткаар» сүт деп шүнтүлээр кирип каан болгулаар. Ол дөргө социалистик хүлөөлгө алыр эвес, а бугу-инитинин мыа-вы-ла болгаш шымыгыны-биле «семе-сижир ужурут чүтүл-тур. Бо бугурун хынамчалык таныштып көргөн кижини сагыштыгы тыва улустун «Бөрү-те көвей, көдүрөгө чик» деп үе-тер чугаазы кирер.

ИДЕГЕЛ БОЛГаш БЫНАНЫШ

Күрүнү планын дөргө хойлуу, кым план күтседиш болду, ол күрүнө хойлуудун үрөөн болуп ужурут, а хойлуун үрөөн кижини хемгеч алыр анаар. «Тыва кобальт» тулук эргели-гинин өрткөн чылдыг тулук-мон-таж ажалдарыннын планын күтседиш-мез, бирги кварталда бөз план күтседишмезин артан, дөрт айлар-нын планын шап күтседишмезин. Моон сонгаар шап ычнаар ажалдап болбас, тургустунуп келген байдал-ды эдерини шийтиргил хемгелер-ини бөгүндө, бо шактан өгелеш алыр үе келген деп түнелди кылы-ры чугула. Коммунистик партия бол-гаш, Совет чакан анык Тыва рес-публикамын экономикамын болгаш тулуктууразын шымыгы хөжүдө-ринге хүн бүрдө улуг сагыш-салымшыкыны ияргейлеш турар. Оон база бир кескү херечилик болза, «Тыва кобальт» болгаш «Тыва да-дугу» комбинаттарын тулук-таларына район эртемниг партком-ларын тургузар дугайында доктаал-ды хүлөөп алганы болур. «Тыва кобальт» тулук эргелинде чаа тургустунан партком улуг тулуктун ажал-чорудулазында бар чептестерин чылдаарыныч вол ки-чөөнгейин угландырып, чыл планын мыа-выла күтседиштинге тулукчуларын улуг коллективинин күжүн эвеле-дээр ужурут.

Д. ТУВИН,
журналист.

РАДИО ЧУГААЛАП ТУР

Эртен ийи чылдыг дургузунда Чыраа-Бажы суурга радио үнү эки дыналас, чамдык бажынарга чүгө «сымарандыр» дыналар азы шүт дыналас турган. Дамчыдыл-ганы эки дынап билер төлөөде, ра-дионун ытыкыр эки дыналарын чедип алыр дөш радио дынакчы-лар негелдени салып келген.

Бо чылдын март төнтүзүндө Ча-лаана ховарда харылаа контролазын радиостери О. Кадыр-оол, О. Да-

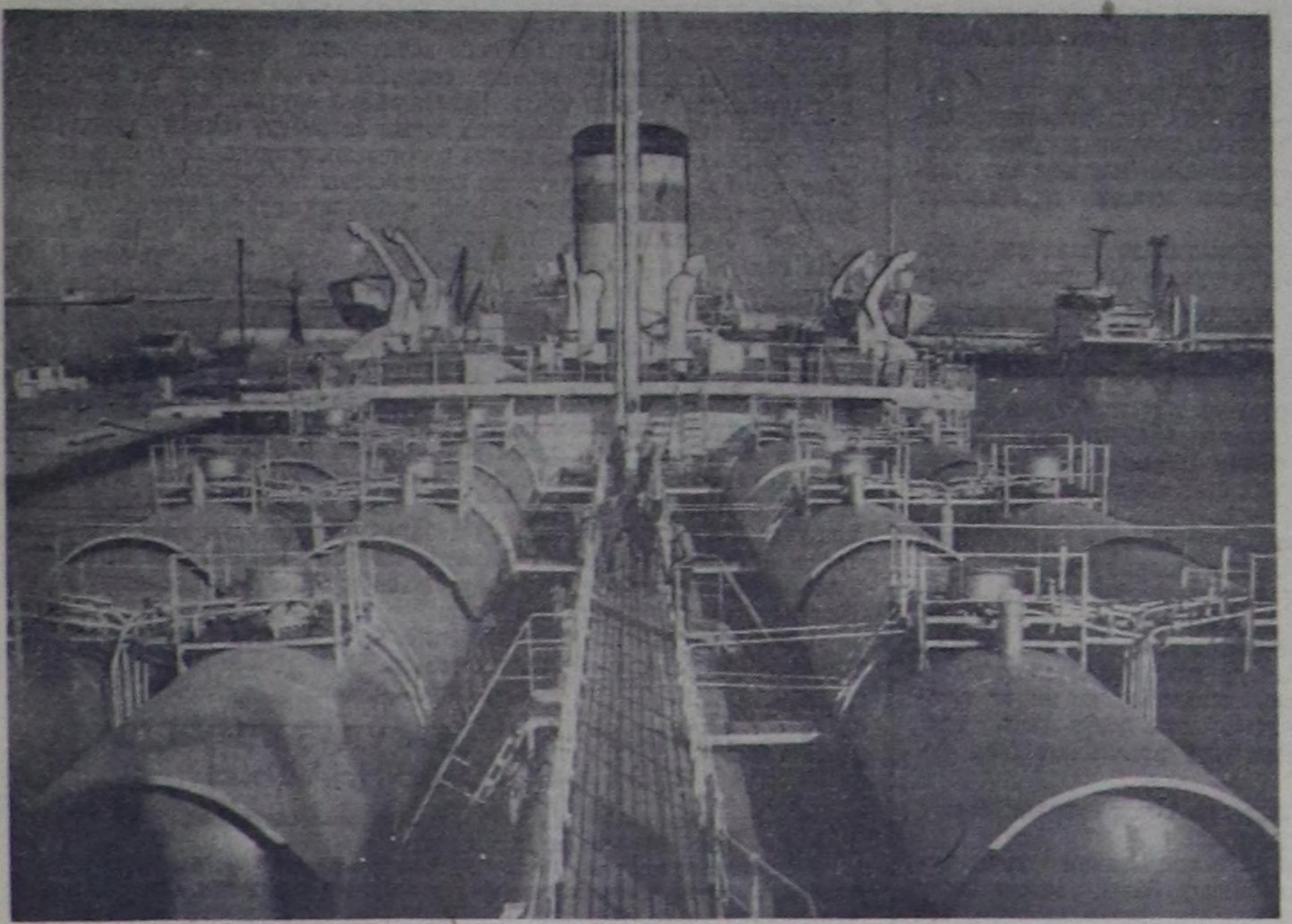
дар-оол олар чедип келгеш, суурда радио-луг бажынаары хынаан. Чур-гакчыларын радио дыналарын шалтык болуп турган чептестерин олар ияреткен болгаш чайлаарынын хемгелерин алган. Радио шү-гүмүнга, репродукторларга сетелге чоруттуган соонда, радио үнү үр-гүлүч эки дыналар апарган. Ыт-кыр тода, доктаамал дамчыдылган дынап тур бис.

Радиостер недела санында-ла ра-дио шүгүмүн хынап турар. Элеэн хөй бажынарда радио тоңкарлары ам-даа кирипшомо, радио кирип-тире херектиг чүдөдери районун харылаа контролазы болур-чотур-гү-биле хандыларын сүтүрүч чуртга-чылары күзөп турар.

И. КУУЛАР,

Чөөн-Хемчик районда «Чыраа-Бажы» совхоз.

АКЫ - ДУНМА КУБАГА

Кара далай пароходствозунун танкер флю-дунун суднолары Одессаны Кубанын далай өртөөлөрү-биле харылааштырып турар делег-еинин далай оруу-биле доктаамал чоруу-шкуннарын кылып турар.

«Владимир» танкерин далайжылары Хос-талга ортулуунун далай өртөөлөрүнче му-мун тонна нефть продуктуларын болгаш суук аммакты сөөртүп чоруткан. Ол судно-бо чыл-дын Кубага үш каттап барып чордан болгаш

ам дөрткү чоруушкуну үнүп турар. Бо чо-руушкунда далайжылар пландан артыкка ийи чүс ужен тонна нефть продуктуларын алган. Одессанын далай өртөөлөрүн ажалчынары суднонун чүгүн графиктен 18 шах бурунгаар чүдүргөн.

ЧУРУКТА: суднонун чүкү чүдүрер черинде.

Фото-А. ФАТЕВТИН.

СЭТА-нын фотохрониказы.

У А Ч Д - д е ч а а ч ү ү л д е р

ССРЗ-нин улус ажал-агынын чедипкинеринин делгел-зинде (УАЧД) 1963 чылдын часы, чайгы сезон ажиттыган. Майнын бо хүнеринде делгеле хохорайнын делгем девисээрри тоода ышкаш кайгамчы чараш, оон хөй саныг садтары ногаары-рып, кидин-не чекетени берген. «Нолос», «Улустарын найыра», «Даш чечен» деп улуг фонтанар яны-буру, чөлөштөчөк сүтгүн чаштанчыларын агары аттыктарып үндүрүп турар. Кы-лымал хөлчүгөштерде хөй саныг ховар куштар болгаш балыктар эшитип чоруп туралар. Павильоннарда салдыган 100 муң яны-буру делгирлерде бистин ч

